

Bruselj, 28. november 2019
(OR. en)

14600/19

Medinstitucionalna zadeva:
2018/0089(COD)

CONSOM 325
MI 820
ENT 264
JUSTCIV 229
DENLEG 106
CODEC 1695

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. dok. Kom.:	7877/18 + ADD 1 - 5
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in razveljavitvi Direktive 2009/22/ES – splošni pristop

V prilogi vam pošiljamo besedilo splošnega pristopa, o katerem se je Svet za konkurenčnost dogovoril 28. novembra 2019.

2018/0089 (COD)

Predlog

DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in razveljavitvi Direktive
2009/22/ES**

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (0) Z globalizacijo in digitalizacijo so številni potrošniki še toliko bolj izpostavljeni tveganju, da bi bili oškodovani zaradi iste nezakonite prakse. Kršitve prava Unije povzročajo potrošnikom škodo. Brez učinkovitih sredstev za doseg prenehanja nezakonitih praks in povrnitve škode potrošnikom, ki utrpijo izgubo, ti v notranji trg ne morejo povsem zaupati.**
- (0a) Izostanek učinkovitih sredstev za izvrševanje prava Unije o varstvu potrošnikov bi lahko privedel tudi do izkrivljanja lojalne konkurence med trgovci, ki kršijo pravila, in trgovci, ki jih spoštujejo, ne glede na to, ali poslujejo le notranje ali čezmejno. To bi lahko oviralo nemoteno delovanje notranjega trga.**
- (0b) V skladu s členom 26(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) notranji trg zajema območje brez notranjih meja, na katerem je zagotovljen prosti pretok blaga in storitev. Notranji trg bi moral potrošnikom prinašati dodano vrednost v obliki boljše kakovosti, večje raznovrstnosti, razumnih cen in visokih varnostnih standardov za blago in storitve, kar bi moralo prispevati k visoki ravni varstva potrošnikov.**
- (0c) Člen 169(1) in točka (a) člena 169(2) PDEU določata, da Unija prispeva k doseganju visoke ravni varstva potrošnikov z ukrepi, sprejetimi na podlagi člena 114 PDEU. V členu 38 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je določeno, da politike Unije zagotavljajo visoko raven varstva potrošnikov.**

(1) [...]

(2) Z Direktivo 2009/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta so kvalificirani subjekti dobili možnost vlaganja zastopniških tožb, katerih primarni namen je doseči ustavitev in prepoved kršitev prava Unije v škodo kolektivnim interesom potrošnikov. Vendar navedena direktiva ni v zadostni meri rešila izzivov pri izvrševanju zakonodaje o varstvu potrošnikov. Za boljše odvrčanje od nezakonitih praks in za zmanjšanje škode za potrošnike je **na čedalje bolj globaliziranem in digitaliziranem trgu** treba okrepiti mehanizem varstva kolektivnih interesov potrošnikov tako, da **bo zajemal tako ukrepe za povrnitev škode kot opustitvene ukrepe**. Glede na številne **potrebne** spremembe je [...] primerno, da se Direktiva 2009/22/ES nadomesti.

(2a) Postopki z zastopniško tožbo, tako za opustitvene ukrepe kot ukrepe za povrnitev škode, so po Uniji različni in ponujajo različne ravni varstva potrošnikov. Obstajajo tudi države članice, ki še nimajo kolektivnih postopkov za povrnitev škode. To zmanjšuje zaupanje potrošnikov in podjetij ter njihovo sposobnost poslovanja na notranjem trgu, izkrivlja konkurenco in ovira uspešno izvrševanje prava Unije na področju varstva potrošnikov.

(2b) Za reševanje teh vprašanj mora biti v vseh državah članicah vzpostavljen vsaj en postopek z zastopniško tožbo za opustitvene ukrepe in ukrepe za povrnitev škode, skladen s to direktivo. Učinkovite in uspešne zastopniške tožbe na voljo po vsej Uniji bi morale povečati zaupanje potrošnikov in jim omogočiti, da uveljavljajo pravice, prispevati k bolj poštenu konkurenci in ustvarjati enake konkurenčne pogoje za trgovce, ki poslujejo na notranjem trgu.

(2c) Namen te direktive je prispevati k delovanju notranjega trga in doseganju visoke ravni varstva potrošnikov, in sicer z uvedbo možnosti za kvalificirane subjekte, ki zastopajo kolektivne interese potrošnikov, da proti trgovcem, ki kršijo določbe prava Unije, vložijo zastopniške tožbe tako za opustitvene ukrepe kot za ukrepe za povrnitev škode. Kvalificirani subjekti bi morali imeti možnost, da zahtevajo ustavitev ali prepoved kršitvenega ravnanja in povrnitev škode, npr. z odškodnino, popravilom oziroma znižanjem kupnine, kot je določeno v pravu Unije ali nacionalnem pravu.

- (3) Zastopniška tožba bi morala ponujati uspešen in učinkovit način varstva kolektivnih interesov potrošnikov. Z njo bi morali biti kvalificirani subjekti sposobni ukrepati za zagotavljanje skladnosti z ustreznimi določbami prava Unije in preseči ovire, s katerimi se potrošniki soočajo pri posamičnih tožbah, na primer z negotovostjo glede svojih pravic in razpoložljivih postopkovnih mehanizmov, psihološkim oklevanjem pred ukrepanjem in negativnim razmerjem med pričakovanimi stroški in koristmi posamične tožbe.
- (4) Pomembno je, da se zagotovi potrebno ravnovesje med dostopom do sodnega varstva in postopkovnimi zaščitnimi ukrepi pred zlorabami pravnih postopkov, ki bi lahko neupravičeno ovirale zmožnost podjetij, da poslujejo na [...] **notranjem trgu**. Da se preprečijo zlorabe zastopniških tožb, bi se bilo treba izogibati elementom, kot so kaznovane odškodnine [...] [...], določiti pa bi bilo treba [...] pravila o **nekaterih** [...] postopkovnih vidikih, na primer o imenovanju **in financiranju** kvalificiranih subjektov [...]. [...]
- (4a) Ta direktiva ne bi smela nadomestiti obstoječih nacionalnih postopkovnih mehanizmov za varstvo kolektivnih ali individualnih interesov potrošnikov. Državam članicam prepušča, da ob upoštevanju svojih pravnih tradicij same presodijo, ali naj zastopniško tožbo, kot je določena v tej direktivi, zastavijo kot del obstoječega ali bodočega kolektivnega mehanizma za opustitev ali povrnitev škode ali kot ločen mehanizem, če je vsaj en nacionalni postopkovni mehanizem v obliki zastopniške tožbe skladen z modalitetami iz te direktive. Ta direktiva na primer državam članicam ne bi smela preprečevati uvajanja zakonodaje v zvezi s tožbami za ugotovitveno odločbo, tudi če ta direktiva ne določa pravil za takšne tožbe. Če na nacionalni ravni poleg mehanizma, ki ga zahteva ta direktiva, obstajajo drugi mehanizmi, bi kvalificirani subjekt lahko izbral, kateri mehanizem bo uporabil.**

- (4b) V skladu z načelom postopkovne avtonomije ta direktiva ne bi smela vsebovati določb o vseh vidikih postopkov v zvezi z zastopniškimi tožbami. Zato pravila, na primer o dopustnosti, dokazih ali pritožbenih pravnih sredstvih, ki se uporabljajo za zastopniške tožbe, določijo države članice. Države članice same bi na primer morale odločiti, kako podobni morajo biti posamezni zahtevki ali najmanj koliko potrošnikov mora zadevati tožba za povrnitev škode, da je zadevo mogoče dopustiti v obravnavo kot zastopniško tožbo. Takšna nacionalna pravila ne bi smela ovirati učinkovitega delovanja zastopniških tožb, kot so določene v tej direktivi.
- (5) [...]
- (6) Iz področja uporabe te direktive bi morali biti razvidni zadnji trendi na področju varstva potrošnikov. Ker potrošniki zdaj delujejo na širšem in čedalje bolj digitaliziranem trgu, bi morala Direktiva zaradi doseganja visoke stopnje varstva potrošnikov ob splošnem potrošniškem pravu zajemati tudi [...] področja, kot so varstvo podatkov, finančne storitve, potovanja in turizem, energija [...] in telekomunikacije [...]. [...] Ker se povpraševanje potrošnikov po finančnih in investicijskih storitvah povečuje, je zlasti pomembno izboljšati izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov na teh področjih. Tudi na področju digitalnih storitev se potrošniški trg spreminja, tako da je na njem še bolj potrebno učinkovitejše izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, vključno z varstvom podatkov.

- (6a) Direktiva bi morala zajemati kršitve določb prava Unije iz Priloge I k tej direktivi, kolikor te določbe varujejo interese potrošnikov, ne glede na to, ali se omenjajo kot potrošniki ali potniki, uporabniki, stranke, mali vlagatelji, neprofesionalne stranke, posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, ali kaj drugega. Vendar pa bi morala interese fizičnih oseb, ki bi lahko bile ali so bile oškodovane zaradi teh kršitev, varovati samo, če štejejo za potrošnike v skladu s to direktivo. Kršitve, ki škodijo fizičnim osebam, ki štejejo za trgovce, ne bi smele biti zajete.
- (6b) Ta direktiva ne bi smela posegati v pravne akte iz Priloge I in se zato z njo ne bi smelo spreminjati ali širiti v njih navedenih opredelitev oziroma nadomestiti katerega koli mehanizma izvrševanja, ki ga ti pravni akti morda določajo. Mehanizmi izvrševanja, določeni v Uredbi (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta (Splošna uredba o varstvu podatkov) ali izhajajoči iz nje, bi se na primer še vedno lahko uporabljali za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov, če je to primerno.
- (6c) Zaradi jasnosti bi bilo treba področje uporabe te direktive določiti čim bolj natančno v Prilogi I. Če pravni akti iz Priloge I vsebujejo določbe, ki se ne nanašajo na varstvo potrošnikov, bi se bilo treba sklicevati na specifične določbe, ki varujejo interese potrošnikov. Vendar zaradi strukture nekaterih pravnih aktov taka sklicevanja niso vedno izvedljiva ali možna, zlasti na področju finančnih storitev, vključno z investicijskimi storitvami.
- (6d) Za zagotovitev ustreznega odziva na kršitve prava Unije, katerega oblika in obseg se hitro spreminjata, je treba vsakič, ko se sprejme nov akt Unije, ki je relevanten za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov, presoditi, ali bi bilo morda treba spremeniti Prilogo I k tej direktivi in v področje uporabe Direktive uvrsti tudi zadevni novi akt.
- (6e) Države članice bi morale biti še naprej pristojne v skladu s pravom Unije uporabljati določbe te direktive na področjih, ki se ne uvrščajo v njeno področje uporabe. Države članice lahko na primer ohranijo ali sprejmejo nacionalno zakonodajo, ki ustreza določbam te direktive ali nekaterim od njih, v zvezi s spori, ki se ne uvrščajo v področje uporabe Priloge I.

(7) Komisija je sprejela zakonodajni predlog za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 261/2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter Uredbe (ES) št. 2027/97 o odgovornosti letalskih prevoznikov v zvezi z letalskim prevozom potnikov in njihove prtljage ter zakonodajni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu. Zato je primerno določiti, da Komisija eno leto po začetku veljavnosti te direktive oceni, ali pravila Unije na področju pravic potnikov v zračnem in železniškem prometu nudijo ustrezno raven varstva potrošnikov, ki je primerljiva z ravno iz te direktive, in naredi vse potrebne zaključke glede področja uporabe te direktive.

(7a) Tako sodni kot upravni postopki lahko uspešno in učinkovito služijo varstvu kolektivnih interesov potrošnikov, zato je državam članicam prepuščena odločitev, ali naj bo zastopniške tožbe mogoče vložiti v okviru sodnih ali upravnih postopkov oziroma obeh, odvisno od ustreznega pravnega področja ali gospodarskega sektorja. To ne posega v pravico do učinkovitega pravnega sredstva v skladu s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, v skladu s katerim države članice zagotovijo, da imajo potrošniki in trgovci pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem zoper vse upravne odločbe, sprejete v skladu z nacionalnimi določbami, s katerimi se izvaja ta direktiva. To vključuje tudi možnost, da stranke pridobijo odločbo o začasnem zadržanju izvrševanja sporne odločbe v skladu z nacionalnim pravom.

(8) Izhajajoč iz Direktive 2009/22/ES bi morala ta direktiva urejati tako notranje kot tudi čezmejne kršitve, zlasti če potrošniki, [...] **prizadeti** zaradi kršitve [...], prebivajo v eni ali več državah članicah, ki niso država članica sedeža trgovca, ki je kršil pravila. Urejati bi morala tudi kršitve, ki so prenehale pred začetkom ali koncem postopka z zastopniško tožbo, saj je ponovitev prakse morda še vedno treba preprečiti **z njeno prepovedjo**, ugotoviti, da določena praksa pomeni kršitev, in potrošnikom olajšati pot do povrnitve škode.

- (9) Ta direktiva ne bi smela vplivati na uporabo [...] pravil mednarodnega zasebnega prava glede pristojnosti, priznavanja in izvrševanja sodnih odločb ali prava, ki se uporablja, niti jih uvajati. Za zastopniške tožbe, ki jih določa ta direktiva, se uporabljajo obstoječi instrumenti prava Unije. Še zlasti bi se tudi za zastopniške tožbe, ki jih določa ta direktiva, morala uporabljati Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Bruselj Ia), Uredba (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I) in Uredba (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II).
- (9) Upoštevati bi bilo treba, da Bruselj Ia ne ureja pristojnosti upravnih organov niti priznavanja ali izvrševanja odločb s strani teh organov. Ta vprašanja bi bili treba prepustiti nacionalnemu pravu.
- (9a) Odvisno od primera bi lahko kvalificirani subjekt v skladu s pravili o zasebnem mednarodnem pravu vložil zastopniško tožbo v državi članici, ki ga je imenovala, kot tudi v drugi državi članici. Ta direktiva izhaja iz Direktive 2009/22/ES, zato bi bilo treba v njej razlikovati med naslednjima tipoma zastopniških tožb. Če kvalificirani subjekt vloži zastopniško tožbo v državi članici, ki ni država članica, ki ga je imenovala, bi bilo treba to tožbo obravnavati kot čezmejno. Če kvalificirani subjekt vloži zastopniško tožbo v državi članici, ki ga je imenovala, bi bilo treba to tožbo obravnavati kot notranjo zastopniško tožbo, tudi tedaj, ko je tožba vložena proti trgovcu s sedežem v drugi državi članici ali celo ko so v okviru te tožbe zastopani potrošniki iz več držav članic. Pri določanju tipa zastopniške tožbe bi morale biti odločilno, v kateri državi članici je vložena. Iz tega razloga naj notranja zastopniška tožba med postopkom ne bi mogla postati čezmejna oziroma obratno.

(9b) Zlasti potrošniške organizacije bi morale morale imeti dejavno vlogo pri zagotavljanju skladnosti z ustreznimi določbami prava Unije in vse imajo tudi možnost, da zaprosijo za status kvalificiranega subjekta v skladu z nacionalnim pravom. Odvisno od nacionalnih pravnih tradicij bi lahko z vlaganjem zastopniških tožb, ki jih določa ta direktiva, dejavno vlogo pri zagotavljanju skladnosti z ustreznimi določbami prava Unije imeli tudi javni organi.

- (10) Kvalificirani subjekti bi morali za namene čezmejnih zastopniških tožb [...] izpolnjevati enaka merila [...] po vsej Uniji. Predvsem bi morali biti pravne osebe, ustrezno ustanovljene v skladu s pravom države članice ter z določeno stopnjo stalnosti in določenim obsegom javne dejavnosti [...] [...] ter neprofitnim značajem, in imeti skladno s svojim ustanovitvenim namenom legitimen interes za varstvo interesov potrošnikov v smislu [...] ustreznega prava Unije. [...] Ti kvalificirani subjekti bi morali za namene varstva potrošnikov imeti določene kvalitete, potrebne za sprejemanje odločitev v zvezi z zastopniškimi tožbami v imenu potrošnikov. Imeti bi morali znanje in spretnosti na področju svoje dejavnosti, vključno s takim razumevanjem prava, da so samostojno sposobni tehtno odločati o tem, ali naj vložijo zastopniško tožbo ali ne. To ne bi smelo posegati v njihovo pravico do uporabe pravne pomoči, na primer odvetniške. Da bi bila neodvisnost kvalificiranih subjektov zagotovljena, morajo imeti urejen in stabilen finančni položaj, pri čemer je treba na primer upoštevati vse prihodke ali premoženje, ki ga imajo zadevni subjekti. Prav tako bi morali biti popolnoma pregledni glede virov svojega financiranja in predvideti ustrezne postopke za preprečevanje škodljivih vplivov na kolektivne interese potrošnikov. Na kvalificirane subjekte pri sprejemanju postopkovnih odločitev pri zastopniških tožbah, tudi o poravnava, ne bi smele vplivati nobene tretje osebe, razen njihovih pravnih svetovalcev in prizadetih potrošnikov. Take tretje osebe ne bi smele financirati zastopniške tožbe za povrnitev škode zoper toženo stranko, ki je konkurent financerja, ali zoper toženo stranko, od katere je financer odvisen. Vendar pa to ne bi smelo posegati v javno financiranje.

(10a) Države članice bi morale imeti možnost, da v skladu z nacionalno zakonodajo prosto določajo merila za kvalificirane subjekte, imenovane za namene notranjih zastopniških tožb. Vendar bi morale države članice prav tako imeti možnost, da merila iz te direktive za kvalificirane subjekte, imenovane za čezmejne tožbe, uporabijo tudi za kvalificirane subjekte, ki nastopajo samo za namene notranjih tožb.

(10b) Nobeno merilo, ki se uporablja za kvalificirane subjekte pri čezmejnih ali notranjih zastopniških tožbah, ne bi smelo ovirati učinkovitega delovanja zastopniških tožb, kot jih določa ta direktiva.

(10c) Države članice bi lahko določile pravila, s katerimi bi bila pravica kvalificiranega subjekta do vložitve čezmejne zastopniške tožbe, omejena na področje dejavnosti zadevnega subjekta. Ta pravila bi na primer lahko določala, da smejo kvalificirani subjekti, ki varujejo interese potrošnikov na področju varnosti hrane ali pravic potnikov, vlagati čezmejne zastopniške tožbe le s tega področja.

(11) [...]

(11a) Države članice bi morale imeti možnost, da kvalificirane subjekte imenujejo vnaprej. Vendar bi države članice kvalificirane subjekte za namene notranjih zastopniških tožb prav tako ali namesto tega lahko imenovala tudi *ad hoc* za posamezno konkretno tožbo. Takšno imenovanje bi lahko opravilo zadevno sodišče ali upravni organ, tudi s priznavanjem, kjer je to primerno. Vendar so za namene čezmejnih zastopniških tožb potrebni skupni zaščitni ukrepi. Zato kvalificiranemu subjektu, imenovanemu *ad hoc*, ne bi smelo biti dopuščeno vlagati čezmejnih zastopniških tožb.

(11b) Država članica, ki je imenovala kvalificirani subjekt, bi morala zagotoviti, da kvalificirani subjekt, imenovan za namene čezmejnih zastopniških tožb, izpolnjuje merila, oceniti, ali jih še naprej izpolnjuje, in po potrebi preklicati imenovanja kvalificiranega subjekta. Države članice bi morale skladnost kvalificiranih subjektov s temi merili ocenjevati vsaj vsakih pet let.

(11c) Če bi se pojavili pomisleki glede tega, ali kvalificirani subjekt izpolnjuje merila, bi morala država članica, ki je imenovala zadevni subjekt, pomisleke preučiti in po potrebi imenovanje preklicati. Države članice bi morale za namene posredovanja in prejemanja zahtevkov za preiskave imenovati nacionalne kontaktne točke.

(11d) Države članice bi morale zagotoviti, da lahko čezmejne zastopniške tožbe pri njihovih sodiščih ali upravnih organih vlagajo tudi kvalificirani subjekti, imenovani za namene takih zastopniških tožb v drugi državi članici. Poleg tega bi morali imeti kvalificirani subjekti iz različnih držav članic možnost, da vložijo eno samo zastopniško tožbo pred eno samo instanco v skladu z ustreznimi pravili o pristojni jurisdikciji. To ne bi smelo posegati v pravico sodišča ali upravnega organa, ki obravnava zadevo, da preuči, ali je tožba primerna za obravnavo kot ena sama zastopniška tožba.

(11e) Treba bi bilo zagotoviti vzajemno priznavanje pravne sposobnosti kvalificiranih subjektov, imenovanih za namene čezmejnih zastopniških tožb. Kdo so te organizacije in javni organi, bi bilo treba sporočiti Komisiji, ki bi morala ustrezni seznam objaviti. Prisotnost na seznamu bi morala služiti kot dokazilo o pravni sposobnosti organizacije ali javnega organa, ki je vložil tožbo. To ne bi smelo posegati v pravico do preučitve, ali namen kvalificiranega subjekta v zadevnem primeru upravičuje tožbo.

(11ea) Da se prepreči navzkrižje interesov, bi morale imeti države članice možnost, da določijo pravila, v skladu s katerimi bi njihova sodišča ali upravni organi lahko preučili, ali kvalificiranega subjekta, ki je vložil čezmejno zastopniško tožbo za povrnitev škode, morda ne financira tretja oseba, ki ima gospodarski interes glede izida zadevne čezmejne zastopniške tožbe, in če je tako, lahko zavrnili priznanje pravne sposobnosti kvalificiranega subjekta za namene zadevne tožbe.

(11f) Ko kvalificirani subjekt vloži čezmejno zastopniško tožbo, bi moral biti obvezan sodišču ali upravnemu organu, ki nadzira tožbo, potrditi, da še vedno izpolnjuje merila. Kljub temu bi morale sodišče ali upravni organ preučiti, ali so merila res izpolnjena, če bi bil seznanjen s kakršnimi koli utemeljenimi pomisleki v tej zvezi.

(11g) Države članice bi morale sprejeti ukrepe za reševanje primerov, ko informacije, ki jih je predložil subjekt v zvezi z izpolnjevanjem meril, ne bi bile točne. Med temi ukrepi bi na primer lahko bile sankcije, zavrnitev tožbe ali drugi postopkovni ukrepi. Vendar zavrnitev tožbe ne bi smela vplivati na pravice potrošnikov, ki jih zadeva tožba.

(11h) Sodišča ali upravni organi bi morali imeti možnost, da ocenijo dopustnost specifične čezmejne zastopniške tožbe v skladu z nacionalnim pravom. V skladu z načelom nediskriminacije se zahteve glede dopustnosti, ki se uporabljajo za specifične čezmejne zastopniške tožbe, ne bi smele razlikovati od tistih, ki se uporabljajo za specifične notranje zastopniške tožbe.

(12) [...]

(12a) Opustitveni ukrepi so usmerjeni v varstvo kolektivnih interesov potrošnikov, ne glede na dejansko izgubo ali škodo, ki jo utrpijo posamezni potrošniki. Z opustitvenimi ukrepi se lahko od trgovcev zahteva, da ukrepajo na določen način, na primer potrošnikom zagotovijo informacije, ki jih prej niso, s čimer so kršili pravne obveznosti. Odločba v zvezi z opustitvenimi ukrepi ne bi smela biti odvisna od tega, ali je bila sporna praksa namerna ali je šlo za malomarnost.

(12b) Ko kvalificirani subjekt vloži zastopniško tožbo, bi moral sodišču ali upravnemu organu zagotoviti zadostne informacije o potrošnikih, ki jih zadeva tožba. Te informacije bi morale sodišču ali upravnemu organu zagotoviti podlago za potrditev njegove pristoynosti in prava, ki se uporablja. Če je zadeva povezana z deliktom, bi bilo treba sodišče ali upravni organ obvestiti o kraju, kjer je ali bi lahko prišlo do oškodovanja potrošnikov. Zahteve glede podrobnosti potrebnih informacij so lahko različne, odvisno od ukrepa, za katerega si prizadeva kvalificirani subjekt, in od tega, ali se uporabi mehanizem privolitve (*opt-in*) ali odklonitve (*opt-out*). Poleg tega bi moral kvalificirani subjekt, ko vloži zastopniško tožbo za opustitvene ukrepe, za morebitno zadržanje ali pretrganje zastaralnih rokov, ki se uporabljajo za naknadne zahtevke za povrnitev škode, zagotoviti zadostne informacije o skupini potrošnikov, ki jih zadeva tožba.

(13) Države članice bi morale zagotoviti, da bodo kvalificirani subjekti sposobni zahtevati opustitvene ukrepe in ukrepe za povrnitev škode. [...] Zaradi postopkovne učinkovitosti zastopniških tožb bi morale države članice imeti možnost, da odločijo, da si kvalificirani subjekti [...] za opustitvene ukrepe in ukrepe za povrnitev škode lahko prizadevajo v okviru ene same zastopniške tožbe ali v okviru ločenih zastopniških tožb [...]. [...] . V primeru odločitve za eno samo tožbo, bi morali kvalificirani subjekti imeti možnost, da si za vse ustrezne ukrepe prizadevajo v trenutku vložitve tožbe ali da si najprej prizadevajo za ustrezne opustitvene[...] ukrepe in šele nato, če je to primerno, tudi za [...] ukrepe za povrnitev škode.

(13a) Kvalificirani subjekt, ki vloži zastopniško tožbo v skladu s to direktivo, bi si za ustrezne ukrepe, vključno z ukrepi za povrnitev škode, moral prizadevati v interesu potrošnikov, prizadetih zaradi kršitve. Kvalificirani subjekt bi moral imeti postopkovne pravice in obveznosti tožnika v postopku. Države članice bi posameznim potrošnikom, ki jih zadeva tožba, v okviru zastopniške tožbe lahko priznale določene pravice. Vendar posamezni potrošniki ne bi smeli imeti možnosti, da posegajo v postopkovne odločitve, ki jih sprejmejo kvalificirani subjekti, posamično zahtevajo dokaze v postopku ali posamično izpodbijajo postopkovne odločitve sodišča ali upravnega organa, ki nadzira zastopniško tožbo. Prav tako posamezni potrošniki v okviru zastopniške tožbe ne bi smeli imeti postopkovnih obveznosti.

(13b) Vendar bi morali biti zadevni potrošniki upravičeni do koristi iz zastopniške tožbe. Pri zastopniških tožbah za ukrepe za povrnitev škode bi koristi imele obliko pravnih sredstev, kot so odškodnina, popravilo, zamenjava, znižanje kupnine, odpoved pogodbe ali vračilo plačane kupnine. Korist pri zastopniških tožbah za opustitvene ukrepe bi bilo prenehanje ali prepoved prakse, ki pomeni kršitev.

(13c) Ta direktiva ne bi smela vplivati na nacionalna pravila o kritju stroškov postopka ali na načelo „kdor izgubi, plača“. Posamezni potrošniki, ki jih zadeva tožba, ne bi smeli nositi stroškov postopka, niti stroškov kvalificiranega subjekta niti trgovca. Izjeme od tega pravila bi morale biti mogoče le v izjemnih okoliščinah, skladno z nacionalnim pravom, na primer, ko je potrošnik namenoma ali iz malomarnosti povzročil nepotrebne pravne stroške, na primer s podaljšanjem postopka zaradi nezakonitega ravnanja, ali kadar je to kako drugače izjemoma upravičeno. Stroški postopka bi morali vključevati na primer vse stroške, ki nastanejo zaradi dejstva, da je katero od strank zastopal odvetnik ali kak drug pravni strokovnjak, ali vse stroške vročanja ali prevajanja dokumentov. Poleg tega bi morale imeti države članice možnost, da določijo pravila, v skladu s katerimi bi bilo kvalificiranim subjektom dovoljeno, da od potrošnikov, ki so izrecno izrazili voljo, da želijo, da jih v okviru posamezne zastopniške tožbe za ukrepe za povrnitev škode zastopa kvalificirani subjekt, zahtevajo skromno pristopnino ali podobno participacijo.

(14) [...]

(14a) Opustitveni ukrepi bi morali vključevati dokončne in začasne ukrepe. Začasni ukrepi bi lahko zajemali vmesne, previdnostne in preventivne ukrepe, usmerjene v ustavitev aktivne prakse ali prepoved prakse, če se ta še ni izvajala, vendar obstaja tveganje, da bi potrošnikom povzročila resno ali nepopravljivo škodo. Opustitveni ukrepi bi lahko vključevali tudi ukrepe, s katerimi se ugotovi, da neka praksa pomeni kršitev prava, v primerih, v katerih je zadevna praksa prenehala pred vložitvijo zastopniške tožbe, vendar je še treba ugotoviti, da je bilo z zadevno prakso kršeno pravo, s čimer se na primer olajša nadaljnje prizadevanje za ukrepe za povrnitev škode. Poleg tega bi lahko trgovcu, ki je kršil pravila, nalagali obveznost, da objavi odločbo o ukrepu v celoti ali delno v obliki, ki se šteje za primerno, ali objavi izjavo s popravkom.

(14b) Izhajajoč iz Direktive 2009/22/ES bi morale imeti države članice možnost, da od stranke, ki namerava vložiti tožbo za opustitvene ukrepe, zahtevajo, naj opravi predhodno posvetovanje, da bi tožena stranka dobila priložnost, da preneha s spornim kršitvenim ravnanjem. Države članice bi morale imeti možnost zahtevati, naj se to predhodno posvetovanje opravi skupaj z neodvisnim javnim organom, ki ga imenujejo. Kadar države članice ugotovijo, da je treba opraviti predhodno posvetovanje, bi bilo treba določiti rok dveh tednov po prejemu zahteve za posvetovanje; če po izteku tega roka prenehanje kršitvenega ravnanja ne bi bilo doseženo, bi imel tožnik pravico, da brez nadaljnjega čakanja vloži tožbo pred pristojnim sodiščem ali upravnim organom. Te zahteve bi se lahko v skladu z nacionalnim pravom uporabljale tudi za tožbe za ukrepe za povrnitev škode.

(15) [...]

(15a) Ta direktiva določa postopkovni mehanizem, ki ne vpliva na pravila, ki uvajajo materialne pravice potrošnikov do pogodbenih in nepogodbenih pravnih sredstev v primeru, ko bi bili njihovi interesi oškodovani zaradi kršitve, kot so pravica do odškodnine, odpovedi pogodbe, vračila kupnine, zamenjave, popravila ali znižanja kupnine, če je to primerno in kot je predvideno v pravu Unije ali nacionalnem pravu. Ta direktiva ne bi smela omogočati izrekanja kaznovalnih odškodnin trgovcu, ki je kršil pravila, ali priznavanja pretiranih odškodnin potrošnikom, prizadetim zaradi kršitve. Zastopniška tožba za povrnitev škode v skladu s to direktivo je lahko vložena le, kadar takšne materialne pravice predvideva pravo Unije ali nacionalno pravo.

(15b) Potrošniki, ki jih zadeva zastopniška tožba za povrnitev škode, bi morali imeti po vložitvi tožbe dovolj ustreznih priložnosti, da izrazijo voljo, da želijo oziroma ne želijo, da jih v zadevni zastopniški tožbi zastopa kvalificirani subjekt, in da želijo oziroma ne želijo biti udeleženi pri koristih ustreznega izida te zastopniške tožbe. Da bi države članice kar najbolj upoštevale svoje pravne tradicije, bi morale zagotoviti mehanizem privolitve ali odklonitve ali kombinacijo obeh. Pri mehanizmu privolitve bi bilo treba od potrošnikov zahtevati, naj izrecno izrazijo voljo, da želijo, da jih v okviru zastopniške tožbe za povrnitev škode zastopa kvalificirani subjekt. Pri mehanizmu odklonitve bi bilo treba od potrošnikov zahtevati, naj izrecno izrazijo voljo, da ne želijo, da jih v okviru zastopniške tožbe za povrnitev škode zastopa kvalificirani subjekt. Države članice bi morale imeti možnost, da odločijo, v kateri fazi zastopniške tožbe posamezni potrošniki lahko uveljavljajo svojo pravico do privolitve v sodelovanje pri postopku ali odklonitve takšnega sodelovanja.

- (15ba) Države članice, ki zagotovijo mehanizem privolitve, bi morale imeti možnost zahtevati, da nekateri potrošniki privolijo v sodelovanje pri tožbi za povrnitev škode še pred vložitvijo tožbe, če imajo drugi potrošniki priložnost za takšno privolitev tudi po vložitvi.
- (15c) Vendar bi moral biti zato, da bi bilo zagotovljeno učinkovito izvajanje sodne oblasti in da ne bi bile sprejete nezdružljive sodne odločbe, za zastopniške tožbe za povrnitev škode potreben mehanizem privolitve, če potrošniki, prizadeti zaradi kršitve, nimajo običajnega prebivališča v državi članici sodišča ali upravnega organa, pri katerem je vložena zadevna zastopniška tožba. V takem primeru bi morali potrošniki izrecno izraziti voljo, da želijo biti zastopani v zadevni zastopniški tožbi, da bi jih njen izid zavezoval.
- (15d) Če potrošniki izrecno ali tiho izrazijo voljo, da želijo, da jih v okviru zastopniške tožbe za povrnitev škode zastopa kvalificirani subjekt, ne glede na to, ali je ta tožba vložena v okviru mehanizma privolitve ali mehanizma odklonitve, ne bi več smeli imeti možnosti, da bi bili zastopani v drugih zastopniških tožbah ali da bi vložili individualne tožbe z istim tožbenim temeljem in proti istemu trgovcu. Vendar to ne bi smelo veljati, če se potrošnik, potem ko je že izrecno ali tiho izrazil voljo, da želi biti zastopan v okviru zastopniške tožbe za povrnitev škode, v skladu z nacionalnim pravom kasneje odloči odkloniti sodelovanje pri zadevni tožbi, tako da na primer zavrne, da bi ga poravnala zavezovala.
- (15e) Države članice bi lahko zaradi ekspeditivnosti in učinkovitosti postopka v skladu s svojo nacionalno zakonodajo potrošnikom omogočile tudi, da bi bili neposredno deležni koristi od ukrepa za povrnitev škode, potem ko je izdan, brez drugih zahtev glede predhodnega sodelovanja pri tožbi.

(15f) Države članice bi morale določiti pravila za usklajevanje zastopniških tožb, individualnih tožb, ki jih sprožijo posamezni potrošniki, in vseh drugih tožb, usmerjenih v varstvo individualnih in kolektivnih interesov potrošnikov, kot je predvideno v pravu Unije ali nacionalnem pravu. Opustitveni ukrepi, izdani v skladu s to direktivo, ne bi smeli posegati v individualne tožbe za povrnitev škode, ki jih vložijo potrošniki, oškodovani zaradi prakse, ki je predmet opustitvenih ukrepov.

(16) [...]

(17) [...]

(18) Države članice [...] **bi morale** od kvalificiranih subjektov zahtevati, da zastopniške tožbe za povrnitev škode podprejo z zadostnimi informacijami, vključno z opisom skupine potrošnikov, [...] **prizadetih** zaradi kršitve [...], ter da se materialna in pravna vprašanja rešijo v okviru zastopniške tožbe. Od kvalificiranega subjekta se ne bi smelo zahtevati, da za sprožitev **tožbe** poimensko navede vse potrošnike, ki jih **ta** zadeva. Pri zastopniških tožbah za povrnitev škode bi moralo sodišče ali upravni organ v najzgodnejši možni fazi postopka preveriti, ali je zadeva primerna za vložitev v obliki zastopniške tožbe, in sicer glede na naravo kršitve in značilnosti škode, ki so jo utrpeli [...] **prizadeti** potrošniki.

(19) [...]

(19a) V ukrepu za povrnitev škode bi morali biti navedeni posamezni potrošniki ali bi morala biti v njem opisana vsaj skupina potrošnikov, upravičenih do pravnih sredstev iz zadevnega ukrepa; po potrebi bi bilo treba navesti tudi metodo količinske opredelitve in kaj morajo narediti potrošniki in trgovci za uveljavitev pravnih sredstev. Potrošniki, ki so upravičeni do pravnih sredstev, bi morali imeti možnost, da ta pravna sredstva uveljavljajo, ne da bi morali za to sprožiti ločene postopke. Na primer, če bi potrošnik moral v ločen postopek, bi to zanj pomenilo, da mora pri sodišču ali upravnem organu vložiti individualno tožbo za ugotovitev obsega škode. Nasprotno pa se lahko od potrošnikov, da bi dosegli individualno povrnitev škode, zahteva, da sprejmejo določene ukrepe, na primer da se obrnejo na subjekt, ki je odgovoren za izvrševanje ukrepa za povrnitev škode.

(19b) Države članice bi morale določiti ali ohraniti pravila o rokih, kot so zastaralni roki ali drugi roki, za uveljavljanje pravice posameznih potrošnikov do povrnitve škode, da bi lahko bili deležni koristi iz ukrepov za povrnitev škode. Države članice lahko določijo pravila o namenskosti morebitnih preostalih sredstev za povrnitev škode, ki niso bila izterjana v določenih rokih.

(20) [...]

(21) [...]

(22) [...]

(23) [...]

(24) [...]

(25) [...]

- (26) Treba bi bilo spodbujati kolektivne [...] poravnave, usmerjene v zagotavljanje povrnitve škode oškodovanim potrošnikom [...] **v okviru** zastopniške tožbe za ukrepe **za povrnitev škode**.
- (27) [...]
- (28) Sodišče in upravni organ bi morala [...] **imeti možnost**, da trgovca [...] in kvalificirani subjekt, ki je vložil zastopniško tožbo **za povrnitev škode**, pozoveta k pogajanju, da bi dosegla poravnavo glede povrnitve škode [...] potrošnikom, **ki jih** zadeva **tožba**. [...]
- (29) [...]

- (30) Vsako [...] poravnavo, doseženo v okviru zastopniške tožbe za povrnitev škode [...], bi moralo potrditi pristojno sodišče ali [...] upravni organ [...], razen če pogojev poravnave ni mogoče izvršiti ali je poravnava v nasprotju z obveznim nacionalnim pravom, ki se uporablja za zadevni tožbeni temelj in od katerega ni mogoče pogodbeno odstopiti na škodo potrošnikov. Na primer, poravnava, s katero bi izrecno ostal nespremenjen pogodbeni pogoji, po katerem ima trgovec izključno pravico do razlage katerega koli drugega pogoja iz zadevne pogodbe, bi lahko bila v nasprotju z obveznim nacionalnim pravom.
- (30a) Države članice bi morale imeti možnost, da določijo pravila, ki bi sodišču ali upravnemu organu dovoljevala, da poravnave ne potrdi tudi tedaj, ko sodišče ali upravni organ poravnavo oceni za nepošteno.**
- (30b) Države članice bi lahko določile pravila, v skladu s katerimi bi prizadeti posamezni potrošniki imeli možnost sprejeti ali odkloniti, da jih poravnava zavezuje.**
- (31) Zagotavljanje obveščenosti potrošnikov o zastopniški tožbi je ključnega pomena za njen uspeh. Potrošniki [...] morajo vedeti za [...] tožbo, [...] da bi lahko izrecno ali tiho izrazili voljo, da želijo biti zastopani v zastopniški tožbi za povrnitev škode. Države članice bi morale to omogočiti z določitvijo ustreznih pravil o posredovanju informacij o tožbah potrošnikom. O tem, kdo naj bo odgovoren za razširjanje informacij, bi morale odločati države članice. [...]

(31a) Potrošniki bi morali biti prav tako obveščeni o pravnomočnih odločbah o opustitvenih ukrepih, ukrepih za povrnitev škode ali potrjenih poravnava, o svojih pravicah po ugotovitvi kršitve in morebitnih nadaljnjih ukrepih, ki jih morajo sprejeti zadevni potrošniki, zlasti za povrnitev škode. Nevarnost izgube ugleda, povezana s širjenjem informacij o kršitvi, je prav tako pomembna za odvrčanje trgovcev od kršenja pravic potrošnikov.

(32) Da bi bile informacije učinkovite, bi morale biti ustrezne in sorazmerne glede na okoliščine primera. [...] Take informacije se lahko zagotovijo na primer na spletnem mestu trgovca, družbenih medijih, spletnih tržnicah ali v priljubljenih časopisih, vključno s tistimi, ki so na voljo izključno prek elektronskih komunikacijskih sredstev. Če je mogoče **in ustrezno**, bi bilo treba potrošnike obveščati posamično z elektronskimi sporočili ali pismi. Te informacije bi bilo treba na zahtevo zagotoviti v oblikah, primernih za invalide.

(32a) Trgovec, ki je kršil pravila, bi moral na lastne stroške obvestiti vse zadevne potrošnike o pravnomočnih opustitvenih ukrepih in ukrepih za povrnitev škode. Trgovec bi moral potrošnike obvestiti tudi o poravnavi, ki jo je potrdilo sodišče ali upravni organ. Države članice bi lahko določile pravila, v skladu s katerimi bi bila ta obveznost odvisna od zahteve kvalificiranega subjekta. Če v skladu z nacionalno zakonodajo informacije o pravnomočnih odločbah in potrjenih poravnava potrošnikom, ki jih tožba zadeva, zagotovi sodišče, upravni organ ali kvalificirani subjekt, trgovcu teh informacij ni treba zagotoviti še enkrat.

(33) [...] Države članice bi morale zagotoviti, da se pravnomočna odločba sodišča ali upravnega organa katere koli države članice o ugotovitvi kršitve, ki škodi kolektivnim interesom potrošnikov, lahko uporabi kot dokaz o obstoju navedene kršitve za namene vseh drugih tožb za povrnitev škode pred nacionalnimi sodišči ali upravnimi organi zoper istega trgovca in zaradi iste kršitve. V skladu z neodvisnostjo sodstva in prosto presojo dokazov to ne bi smelo posegati v nacionalno pravo o presoji dokazov.

(34) [...]

- (35) [...] Zastaralni roki so ob vložitvi tožbe običajno zadržani. Vendar tožbe za opustitvene ukrepe nimajo nujno takega učinka v razmerju do naknadnih ukrepov za povrnitev škode, ki bi lahko izhajali iz iste kršitve. Države članice bi morale zato zagotoviti, da je učinek še nerešene zastopniške tožbe za opustitvene ukrepe zadržanje ali pretrganje zastaralnih rokov, ki veljajo za potrošnike, ki jih tožba zadeva, tako da se tem potrošnikom, kot posameznikom ali če jih zastopa kvalificirani subjekt, ne prepreči naknadna vložitev tožbe za povrnitev škode v zvezi z domnevno kršitvijo zaradi izteka zastaralnih rokov med zastopniškimi tožbami za zadevne opustitvene ukrepe. Kvalificirani subjekt bi moral ob vložitvi zastopniške opustitvene tožbe dovolj natančno opredeliti skupino potrošnikov, katerih interesi so prizadeti zaradi domnevne kršitve in ki bi lahko vložili zahtevek, ki izhaja iz zadevne kršitve, in bi lahko bili prizadeti zaradi izteka zastaralnih rokov med opustitveno tožbo. Zaradi jasnosti bi bilo treba navesti, da bi moral biti tudi učinek še nerešene zastopniške tožbe za ukrep za povrnitev škode zadržanje ali pretrganje zastaralnih rokov, ki veljajo za potrošnike, ki jih tožba zadeva.
- (35a) Za zagotovitev pravne varnosti bi moralo zadržanje ali pretrganje zastaralnih rokov, ki se zahteva v skladu s to direktivo, veljati le za zahtevke za povrnitev škode na podlagi kršitev, storjenih na [datum začetka uporabe te direktive] ali po njem. To ne bi smelo preprečevati uporabe določb nacionalnega prava o zadržanju ali pretrganju zastaralnih rokov, ki so se že uporabljale pred [datum začetka uporabe te direktive] za zahtevke za povrnitev škode na podlagi kršitev, storjenih pred tem datumom.

- (36) Zastopniške tožbe za opustitvene [...] **ukrepe** bi bilo treba obravnavati z ustrezno postopkovno ekspeditivnostjo. **Če je kršitveno ravnanje še v teku, bi to lahko bilo še bolj nujno.** [...] **Tožbe za opustitvene ukrepe z začasnim** učinkom bi bilo treba [...] **po potrebi** obravnavati po **skrajšanem** [...] postopku, da se prepreči morebitna ali nadaljnja škoda zaradi kršitve.
- (37) Dokazi so pomemben element za ugotavljanje, ali **je zastopniška opustitvena tožba oziroma zastopniška tožba za povrnitev škode utemeljena.** Vendar je za odnose med podjetji in potrošniki **pogosto** značilna informacijska asimetrija, potrebne [...] **dokaze** pa ima morda izključno trgovec in zato kvalificiranemu subjektu niso dostopni. Kvalificirani subjekti bi zato [...] **morali imeti** pravico, da pristojno sodišče ali upravni organ [...] **zaposijo**, da trgovcu **odredi** razkritje dokazov, ki so pomembni za njihov zahtevek[...]. **Po drugi strani pa bi – ob upoštevanju načela enakosti orožij – podobno pravico moral imeti tudi trgovec, namreč da zahteva dokaze, s katerimi razpolaga kvalificirani subjekti.** Sodišče ali upravni organ, ki nadzira zastopniško tožbo, bi moral **v skladu z nacionalnim procesnim pravom** skrbno presoditi nujnost, obseg in sorazmernost [...] razkritja **dokazov** ob upoštevanju varstva pravnih interesov tretjih oseb ter veljavnih pravil Unije in nacionalnih pravil o zaupnosti.

- (38) Za zagotovitev učinkovitosti zastopniških tožb bi bilo treba trgovcem, ki kršijo pravila, naložiti učinkovite, odvračilne in sorazmerne kazni [...] **za neupoštevanje ali zavrnitev upoštevanja opustitvenega ukrepa. Države članice bi morale zagotoviti, da so te kazni lahko v obliki glob, na primer pogojnih glob, periodičnih denarnih kazni ali denarnih kazni. Obstajati bi morale tudi kazni za neupoštevanje ali zavrnitev izpolnitve odredbe, da se zadevnim potrošnikom zagotovijo informacije o pravnomočnih odločbah ali poravnava oziroma razkrijejo dokazi. Za zavrnitev izpolnitve odredbe o razkritju dokazov naj bi bilo mogoče uporabiti tudi druge vrste kazni, kot so postopkovni ukrepi.**
- (39) Ob upoštevanju dejstva, da so zastopniške tožbe v javnem interesu, saj so namenjene varstvu kolektivnih interesov potrošnikov, bi morale države članice **ohranjati ali si prizadevati za sredstva za namene zagotavljanja** [...], da **zaradi** stroškov, povezanih s postopkom, kvalificiranemu subjektu ni onemogočeno vlaganje zastopniških tožb na podlagi te direktive. **Ta sredstva bi lahko vključevala omejitev veljavnih sodnih ali upravnih taks, po potrebi zagotovitev dostopa kvalificiranim subjektom do pravne pomoči ali zagotovitev javnih sredstev kvalificiranemu subjektu za vlaganje zastopniških tožb, pa tudi druge načine podpore. Vendar se od držav članic ne bi smelo zahtevati, da financirajo zastopniške tožbe.**
- (40) Sodelovanje in izmenjava informacij med kvalificiranimi subjekti iz različnih držav članic sta se izkazala za koristna **zlasti** pri obravnavanju čezmejnih kršitev. Ukrepe za krepitev zmogljivosti in ukrepe sodelovanja je treba nadaljevati in jih razširiti na večje število kvalificiranih subjektov po vsej Uniji, da bi se povečala uporaba zastopniških tožb s čezmejnimi posledicami.

(40a) Za namene ocenjevanja te direktive bi morale države članice Komisiji predložiti podatke o zastopniških tožbah, vloženi na podlagi te direktive. Države članice bi morale zagotoviti informacije o številu in vrsti zastopniških tožb, ki jih je zaključilo katero od njihovih sodišč ali upravnih organov. Zagotoviti bi bilo treba tudi informacije o izidih zastopniških tožb, na primer, ali so bile dopustne, ali so bile uspešne oziroma neuspešne in ali so se končale s potrjeno poravnavo. Za manjše upravno breme držav članic pri izpolnjevanju teh obveznosti bi moralo – zlasti kar zadeva opustitvene ukrepe – zadostovati, da Komisiji zagotovijo splošne informacije o vrsti kršitve in o strankah. Kar zadeva stranke, bi moralo biti na primer dovolj, da Komisijo obvestijo o tem, ali je kvalificirani subjekt javni organ ali potrošniška organizacija, ter o področju poslovanja trgovca (na primer področje finančnih storitev). Lahko pa bi države članice Komisiji predložile tudi kopije ustreznih odločb ali poravnav. Informacij o identiteti potrošnikov, ki jih zadevajo zastopniške tožbe, ne bi smeli zagotavljati.

(41) [...]

(42) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana zlasti v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Zato bi bilo treba to direktivo razlagati in uporabljati v skladu s temi pravicami in načeli, vključno s tistimi, povezanimi s pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča ter pravico do obrambe.

- (43) Kar zadeva okoljsko pravo, ta direktiva upošteva Konvencijo UNECE o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah („Aarhuška konvencija“).
- (44) Cilja te direktive, tj. [...] **doseči, da vse države članice vzpostavijo** mehanizem zastopniških tožb **za namene opustitvenih ukrepov in ukrepov za povrnitev škode** zaradi varstva kolektivnih interesov potrošnikov, da se zagotovi visoka raven varstva potrošnikov po vsej Uniji in [...] delovanje notranjega trga, ni mogoče zadovoljivo doseči izključno z ukrepi držav članic, temveč se lahko zaradi čezmejnih posledic **kršitev** [...] lažje doseže na ravni Unije. Unija lahko zato sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (45) V skladu s skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitvenih dokumentih se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med elementi direktive in ustrežajočimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno.
- (46) Primerno je določiti pravila za časovno uporabo te direktive.
- (47) Direktivo 2009/22/ES bi bilo zato treba razveljaviti –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Poglavje 1

Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

Člen 1 *Predmet urejanja*

1. Ta direktiva določa pravila, ki [...] **zagotavljajo, da se v vseh državah članicah lahko vložijo** zastopniške tožbe, namenjene varstvu kolektivnih interesov potrošnikov, [...] obenem **pa** zagotavljajo ustrezne zaščitne ukrepe za preprečevanje zlorab pravnih postopkov. **Cilj ukrepov, sprejetih za približevanje zakonov in drugih predpisov držav članic, je boljše delovanje notranjega trga, pri čemer je osnova doseganje visoke ravni varstva potrošnikov.**
2. Ta direktiva državam članicam ne preprečuje sprejetja ali ohranitve veljavnih [...] postopkovnih sredstev [...] **za** varstvo kolektivnih interesov potrošnikov na nacionalni ravni. **Vseeno države članice zagotovijo, da je vsaj en mehanizem zastopniških tožb v skladu s to direktivo.**

Člen 2 ***Področje uporabe***

1. Ta direktiva se uporablja za zastopniške tožbe, vložene proti trgovcem zaradi kršitev določb prava Unije iz Priloge I, **tudi kot so prenesene v nacionalno pravo**, ki škodijo ali bi lahko škodile kolektivnim interesom potrošnikov. **Ta direktiva ne posega v pravo Unije iz Priloge I**. Uporablja se za notranje in čezmejne kršitve, tudi če navedene kršitve prenehajo, preden se je postopek z zastopniško tožbo začel ali končal.
2. Ta direktiva ne vpliva na pravila o pogodbenih in nepogodbenih pravnih sredstvih, ki so potrošnikom na voljo za take kršitve na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava.
3. Ta direktiva ne posega v pravila Unije o mednarodnem zasebnem pravu, zlasti pravila o pristojnosti sodišč, **priznavanju in izvrševanju sodnih odločb** in o pravu, ki se uporablja.

Člen 3 ***Opredelitev pojmov***

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „potrošnik“ pomeni vsako fizično osebo, ki deluje za namene zunaj okvira [...] **svoje** trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti;
- (2) „trгоvec“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ne glede na to, ali je v zasebni ali javni lasti, ki sama ali prek druge osebe, ki nastopa v njenem imenu ali za njen račun, deluje za namene v zvezi s svojo trgovsko, poslovno, obrtno ali poklicno dejavnostjo;

- (3) „kolektivni interesi potrošnikov“ pomeni [...] **splošni** interes[...] potrošnikov **in – zlasti za namene ukrepov za povrnitev škode – interese skupine potrošnikov**;
- (4) „zastopniška tožba“ pomeni tožbo za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov [...], **ki jo vloži kvalificirani subjekt in katere namen je opustitveni ukrep ali ukrep za povrnitev škode ali oba**;
- (4a) „notranja zastopniška tožba“ pomeni zastopniško tožbo, ki jo vloži kvalificirani subjekt v državi članici, v kateri je kvalificirani subjekt imenovan;**
- (4b) „čezmejna zastopniška tožba“ pomeni zastopniško tožbo, ki jo vloži kvalificirani subjekt v državi članici, ki ni država članica, v kateri je kvalificirani subjekt imenovan;**
- (5) „praksa“ pomeni vsako ravnanje ali opustitev s strani trgovca;
- (6) „pravnomočna odločba“ pomeni odločbo sodišča **ali upravnega organa** države članice, **zoper katero ni ali ni več mogoče vložiti rednih pritožbenih pravnih sredstev**.

Poglavje 2

Zastopniške tožbe

Člen 4

Kvalificirani subjekti za namene notranjih zastopniških tožb

1. Države članice zagotovijo, da **notranje** zastopniške tožbe lahko vložijo kvalificirani subjekti, ki jih na njihovo zahtevo v ta namen [...] imenujejo države članice [...].

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

2. [...]
3. Države članice zagotovijo, da za status kvalificiranega subjekta **v skladu z nacionalnim pravom lahko zaprosijo** zlasti potrošniške organizacije [...], **tudi tiste, ki zastopajo potrošnike iz več kot ene države članice.** [...]
4. [...]
- 4a. Države članice lahko kot kvalificirane subjekte imenujejo javne organe.**
- 4b. Države članice lahko kvalificirani subjekt na njegovo zahtevo na ad hoc podlagi imenujejo za namene določene zastopniške tožbe.**
- 4c. Informacije o vnaprej imenovanih kvalificiranih subjektih za namene kakršne koli zastopniške tožbe so na voljo javnosti.**
5. [...]

Člen 4a

Imenovanje kvalificiranih subjektov za namene čezmejnih zastopniških tožb

- 1. Države članice zagotovijo, da lahko subjekti, zlasti potrošniške organizacije, tudi tiste, ki zastopajo člane iz več kot ene države članice, zaprosijo za status kvalificiranega subjekta za namene čezmejnih zastopniških tožb.**
- 2. Države članice lahko kot kvalificirane subjekte za namene čezmejnih zastopniških tožb imenujejo javne organe.**

- 3. Države članice brez poseganja v odstavek 2 subjekt na njegovo zahtevo imenujejo kot kvalificiran subjekt za namene čezmejnih zastopniških tožb, če izpolnjuje vsa naslednja merila:**
- (a) je pravna oseba, ki je bila ustrezno ustanovljena v skladu s pravom države članice, ki subjekt imenuje, najmanj 18 mesecev pred zahtevo za imenovanje, in lahko izkaže 12-mesečno dejansko javno dejavnost na področju varstva interesov potrošnikov;**
 - (b) ima v skladu s svojim ustanovnim namenom legitimen interes na področju varstva interesov potrošnikov, kot je določeno v pravu Unije, ki ga zajema ta direktiva;**
 - (c) je neprofitnega značaja;**
 - (ca) ima znanje in spretnosti na področju svoje dejavnosti, ki so potrebne za vlaganje čezmejnih zastopniških tožb na zadevnem področju;**
 - (caa) ima urejen in stabilen finančni položaj;**
 - (cb) nanj ne vplivajo osebe, ki niso potrošniki in imajo gospodarski interes pri vložitvi kakršne koli zastopniške tožbe, predvsem trgovci, tudi v primeru financiranja s strani tretjih oseb, in ima vzpostavljene postopke za preprečevanje takega vplivanja;**
 - (cc) prek vseh ustreznih sredstev, zlasti na svojem spletnem mestu, objavlja informacije v zvezi z navedenimi merili in informacije o viru financiranja svojih dejavnosti na splošno.**
- 3a. Države članice lahko določijo pravila za omejitev pravice kvalificiranega subjekta do vložitve zastopniške tožbe na področje dejavnosti zadevnega subjekta.**

3b. Države članice Komisiji posredujejo seznam kvalificiranih subjektov iz odstavkov 2 in 3, vključno z imenom in namenom teh kvalificiranih subjektov, pa tudi morebitne omejitve iz odstavka 3a, in sicer najpozneje ... [eno leto po datumu prenosa] in po vsaki spremembi zadevnega seznama. Države članice te seznane objavijo.

Komisija objavi zbirni seznam zadevnih kvalificiranih subjektov. Seznam se posodablja vsako leto in po vsaki spremembi, ki se sporoči Komisiji.

4. Države članice najmanj vsakih pet let ocenijo, ali kvalificirani subjekti še vedno izpolnjujejo merila iz odstavka 3. Države članice zagotovijo, da kvalificirani subjekt izgubi svoj status, če ne izpolnjuje več katerega od meril.

5. Če država članica ali Komisija izrazi pomisleke v zvezi s tem, ali kvalificirani subjekt izpolnjuje merila iz odstavka 3, država članica, ki je ta subjekt imenovala, pomisleke preuči in po potrebi prekliče imenovanje, če katero od meril ni izpolnjeno.

6. Države članice določijo nacionalne kontaktne točke za namene odstavka 5 ter Komisiji sporočijo ime in kontaktne podatke teh kontaktnih točk. Komisija sestavi seznam imenovanih kontaktnih in ga da na voljo državam članicam.

Člen 4b
Vlaganje čezmejnih zastopniških tožb

- 1. Države članice zagotovijo, da lahko kvalificirani subjekti, imenovani za namen čezmejnih zastopniških tožb v drugi državi članici, pri svojih sodiščih ali upravnih organih vložijo tako zastopniško tožbo.**
- 2. Države članice zagotovijo, da lahko v primeru, ko domnevna kršitev prizadene ali bi lahko prizadela potrošnike iz različnih držav članic, zastopniško tožbo pri pristojnem sodišču ali upravnem organu ene od držav članic vloži več kvalificiranih subjektov iz različnih držav članic, ki delujejo skupaj, za namene varstva kolektivnih interesov potrošnikov iz različnih držav članic.**
- 3. Sodišča ali upravni organi priznavajo seznam iz člena 4a(3b) kot dokaz pravne sposobnosti kvalificiranega subjekta za vložitev čezmejne zastopniške tožbe, kar ne posega v njihovo pravico, da preverijo, ali ustanovitveni namen kvalificiranega subjekta v posameznem primeru upravičuje vložitev tožbe.**

Ne glede na prvi pododstavek lahko države članice določijo pravila, v skladu s katerimi so njihova sodišča ali upravni organi pristojni za preverjanje, ali kvalificirani subjekt, ki vlaga čezmejno zastopniško tožbo za povrnitev škode, financira tretja oseba, ki ima gospodarski interes glede izida tožbe, in če je tako, za zavrnitev pravne sposobnosti kvalificiranega subjekta za namene zadevne čezmejne zastopniške tožbe.
- 4. Kvalificirani subjekt ob vložitvi čezmejne zastopniške tožbe sodišču ali upravnemu organu, pri katerem je vložena tožba, potrdi, da izpolnjuje merila iz člena 4a(3). Vendar lahko države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da ima sodišče ali upravni organ pristojnost za preverjanje skladnosti z merili, če se v zvezi s tem pojavijo utemeljeni pomisleki.**

5. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za obravnavanje primerov, ko informacije iz odstavka 4 glede izpolnjevanja meril niso točne. Ti ukrepi lahko vključujejo možnost, da sodišče ali upravni organ zavrne tožbo. Taka zavrnitev ne vpliva na pravice potrošnikov, ki jih tožba zadeva.
6. Sodišča ali upravni organi, pri katerih se vloži tožba, ocenijo dopustnost specifične čezmejne zastopniške tožbe v skladu z nacionalnim pravom.

Člen 5
Zastopniške tožbe [...]

1. Države članice zagotovijo, da lahko kvalificirani subjekti pri nacionalnih sodiščih ali upravnih organih vlagajo zastopniške tožbe v skladu s členom 2 [...].

Kvalificirani subjekt ob vložitvi zastopniške tožbe sodišču ali upravnemu organu predloži zadostne informacije o potrošnikih, ki jih tožba zadeva.

2. Države članice zagotovijo, da imajo kvalificirani subjekti **po potrebi** pravico, da [...] si prizadevajo za **najmanj** naslednje ukrepe:
- (a) [...] opustitvene [...] ukrepe [...];
 - (b) [...]

(ba) ukrepe za povrnitev škode.

[...]

3. [...]

4. [...] Države članice **lahko** [...] kvalificiranim subjektom **omogočijo, da si po potrebi** prizadevajo za ukrepe [...] iz odstavka 2 na podlagi ene same zastopniške tožbe. **Države članice lahko določijo, da se ti ukrepi izdajo v eni samo odločbi.**

4a. Države članice zagotovijo, da interese potrošnikov v okviru zastopniške tožbe zastopajo kvalificirani subjekti in da imajo subjekti pravice in obveznosti stranke v postopku. Potrošniki, ki jih tožba zadeva, so upravičeni do koristi iz ukrepov iz odstavka 2. Potrošniki, ki jih tožba zadeva, lahko stroške postopka nosijo le v izjemnih okoliščinah v skladu z nacionalnim pravom. Države članice lahko določijo pravila, ki dopuščajo pobiranje skromnih pristopnin ali podobnih participacij.

Člen 5a
Opustitveni ukrepi

1. Opustitveni ukrepi iz člena 5(2)(a) so:

- (a) začasni ukrep za prenehanje s prakso, za katero se šteje, da pomeni kršitev, ali po potrebi njeno prepoved,**
- (b) dokončni ukrep za prenehanje s prakso, ki pomeni kršitev, ali po potrebi njeno prepoved.**

- 1a. Ukrep iz odstavka 1(b) lahko v skladu z nacionalnim pravom vključuje:**
- (a) ukrep za ugotovitev, da praksa pomeni kršitev;**
 - (b) obveznost, da se odločba o ukrepu v celoti ali delno objavi v primerni obliki, ali obveznost objave izjave s popravki.**
- 2. Pri prizadevanju za opustitveni ukrep kvalificiranemu subjektu ni treba dokazati dejanske izgube ali škode, ki je nastala posameznim potrošnikom, prizadetim zaradi kršitve, niti namere ali malomarnosti trgovca. Od potrošnikov, ki jih zadeva zastopniška tožba za opustitvene ukrepe, se ne zahteva sodelovanje pri tej zastopniški tožbi.**
- 3. Države članice lahko uvedejo ali ohranijo določbe nacionalnega prava, v skladu s katerimi si lahko kvalificirani subjekt prizadeva za opustitvene ukrepe iz odstavka 1(b) šele potem, ko je poskusil doseči prenehanje kršitvenega ravnanja ob posvetovanju s trgovcem. Če trgovec v dveh tednih po prejemu zahteve za posvetovanje ne preneha s kršitvenim ravnanjem, lahko kvalificirani subjekt brez nadaljnega čakanja vloži zastopniško tožbo za tak opustitveni ukrep. Države članice obvestijo Komisijo o zadevnih določbah nacionalnega prava. Komisija zagotovi, da so te informacije javno dostopne.**

Člen 5b
Ukrepi za povrnitev škode

1. Ukrep za povrnitev škode trgovca obvezuje, da zadevnim potrošnikom zagotovi pravna sredstva, kot so odškodnina, popravilo, zamenjava, znižanje kupnine, odpoved pogodbe ali vračilo plačane kupnine, če je to primerno in kot je predvideno v pravu Unije ali nacionalnem pravu.
2. Države članice določijo pravila o tem, kako in v kateri fazi lahko posamezni potrošniki, ki jih tožba zadeva, v ustreznem roku po vložitvi zadevne tožbe izrecno ali tiho izrazijo voljo, da želijo oziroma ne želijo, da jih v okviru zastopniške tožbe za ukrepe za povrnitev škode zastopa kvalificirani subjekt in da so zavezani izidu tožbe.
3. Ne glede na odstavek 2 države članice zagotovijo, da posamezni potrošniki, ki nimajo običajnega prebivališča v državi članici sodišča ali upravnega organa, pri katerem je bila zastopniška tožba vložena, izrecno izrazijo voljo, da želijo biti zastopani v zadevni tožbi, da bi jih njen izid zavezoval.
- 3a. Potrošniki, ki so izrecno ali tiho izrazili voljo, da želijo biti zastopani v zastopniški tožbi, ne morejo biti zastopani v drugih zastopniških tožbah in ne smejo vložiti individualne tožbe z istim tožbenim temeljem in proti istemu trgovcu.

4. Če ukrep za povrnitev škode potrošnikov, upravičenih do pravnih sredstev, ki jih predvideva ukrep, ne navaja posamično, vsebuje vsaj opis skupine potrošnikov, upravičenih do koristi iz teh pravnih sredstev.
5. Države članice zagotovijo, da so potrošniki na podlagi ukrepa za povrnitev škode upravičeni zahtevati odškodnino, ne da bi morali vložiti ločeno tožbo.
6. Države članice določijo ali ohranijo pravila o rokih, v katerih so posamezni potrošniki upravičeni do koristi iz ukrepov za povrnitev škode. Države članice lahko določijo pravila o namenskosti morebitnih preostalih sredstev za povrnitev škode, ki niso bila izterjana v predpisanih rokih.
7. Pravna sredstva, ki jih predvidevajo ukrepi za povrnitev škode v okviru zastopniške tožbe, ne vplivajo na morebitna dodatna pravna sredstva, ki so potrošnikom na voljo v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom in niso bila predmet zadevne zastopniške tožbe.
8. Države članice zagotovijo, da lahko kvalificirani subjekti vložijo zastopniške tožbe za ukrepe za povrnitev škode, ne da bi morala sodišče ali upravni organ prej ugotoviti kršitev v ločenem postopku.

Člen 6
[...]

[...]

[...]

[...]

Člen 8
Poravnave glede povrnitve škode

[...]

2. **Z namenom potrditve poravnave** države članice zagotovijo, da [...] v okviru [...] zastopniške tožbe **za ukrepe za povrnitev škode velja naslednje:**
- (a) **kvalificirani subjekt in trgovec lahko sodišču ali upravnemu organu skupaj predlagata poravnavo glede povrnitve škode potrošnikom; ali**
- (b) sodišče ali upravni organ lahko kvalificirani subjekt in [...] **trgovca** po posvetovanju z njima kadar koli pozove, da v določenem razumnem roku dosežeta poravnavo glede povrnitve škode.
3. [...]

4. Poravnave iz odstavka[...] 2 [...] mora pregledati sodišče ali upravni organ. Sodišče ali upravni organ oceni [...], **ali je treba zavrniti potrditev poravnave, saj je v nasprotju z obveznim nacionalnim pravom ali vključuje pogoje, ki jih ni mogoče izvršiti**, ob tem pa upošteva pravice in interese vseh strank, [...] **zlasti** zadevnih potrošnikov. **Države članice lahko določijo pravila, ki sodišču ali upravnemu organu dovoljujejo, da zavrne potrditev poravnave, če je ta nepravilna.**
5. Če [...] poravnava [...] ni potrjena, sodišče ali upravni organ nadaljuje **obravnavo** zastopniške tožbe.
6. **Države članice lahko določijo pravila, v skladu s katerimi** imajo posamezni potrošniki, **ki jih tožba in posledična poravnava zadevata**, [...] možnost, da sprejmejo ali zavrnejo, da jih poravnava iz odstavka[...] 2 [...] zavezuje. [...] **Pravna sredstva**, pridobljena s potrjeno poravnavo v skladu z odstavkom 4, ne posegajo v morebitna dodatna [...] **pravna sredstva**, ki [...] **so na voljo** na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava, **ki niso bila predmet zadevne poravnave.**

Člen 9

Informacije o zastopniških tožbah

0. **Države članice določijo pravila za zagotovitev, da imajo potrošniki, ki jih zastopniška tožba za ukrepe za povrnitev škode zadeva, možnost pravočasne pridobitve informacij o tožbi prek ustreznih sredstev, da se jim omogoči uveljavljanje pravic, kot je navedeno v členu 5b(2).**

1. Države članice zagotovijo, da sodišče ali upravni organ od trgovca [...] zahteva, da v določenih rokih na svoje stroške obvesti [...] potrošnike, **ki jih tožba zadeva**, o pravnomočnih odločbah o ukrepih iz člena[...] 5 [...] ter potrjenih poravnava iz člena 8 na način, ki ustreza okoliščinam primera, po potrebi tudi tako, da posamično obvesti vse zadevne potrošnike. **To ne velja, če so zadevni potrošniki o pravnomočnih odločbah ali potrjenih poravnava obveščeni na drugačen način. Države članice lahko določijo pravila, v skladu s katerimi je taka obveznost odvisna od zahteve kvalificiranega subjekta.**
 - 1a. Če morajo kvalificirani subjekti zadevne potrošnike obvestiti o tožbi, se s tem povezani nujni stroški lahko izterjajo od trgovca, če je tožba uspešna.**
- Prvi pododstavek se smiselno uporablja za pravnomočne odločbe.**
2. Informacije iz odstavkov **0 in 1** vključujejo razumljivo razlago vsebine zastopniške tožbe, njenih pravnih posledic in po potrebi nadaljnjih ukrepov, ki jih morajo sprejeti zadevni potrošniki.

Člen 10
Učinki pravnomočnih odločb

[...] Države članice zagotovijo, da **se pravnomočna odločba sodišča ali upravnega organa katere koli države članice o ugotovitvi** kršitve, ki škodi kolektivnim interesom potrošnikov [...], [...] **lahko uporabi kot dokaz o** obstoju navedene kršitve za namene vseh drugih tožb za povrnitev škode pred nacionalnimi sodišči **ali upravnimi organi** zoper istega trgovca in zaradi iste kršitve **v skladu z nacionalnim pravom o presoji dokazov**.

2. [...]

3. [...]

Člen 11
[...] Zastaralni roki

Države članice zagotovijo, da [...] je učinek še nerešene zastopniške tožbe za opustitvene ukrepe iz člena 5a zadržanje ali pretrganje zastaralnih rokov, ki veljajo za potrošnike, ki jih tožba zadeva, tako da se tem potrošnikom ne prepreči naknadna vložitev tožbe za povrnitev škode v zvezi z domnevno kršitvijo zaradi izteka zastaralnih rokov med zastopniškimi tožbami za zadevne opustitvene ukrepe. Države članice zagotovijo tudi, da je učinek še nerešene zastopniške tožbe za ukrepe za povrnitev škode iz člena 5b(1) zadržanje ali pretrganje zastaralnih rokov, ki veljajo za potrošnike, ki jih zadevna tožba zadeva.

Člen 12
Ekspeditivnost postopka

1. Države članice [...] zagotovijo, da se zastopniške tožbe **za opustitvene ukrepe** iz člena [...] **5a** [...] obravnavajo z ustrežno ekspeditivnostjo.
2. Zastopniške tožbe za **začasne ukrepe za prenehanje ali po potrebi prepoved prakse, za katero se šteje, da pomeni kršitev**, [...] iz člena 5 [...] **a(1)(a)** se obravnavajo po **skrajšanem** [...] postopku, **če je to ustrezno**.

Člen 13
Razkritje dokazov

Države članice zagotovijo, da lahko sodišče ali upravni organ na zahtevo kvalificiranega subjekta, ki je predstavil zadostne [...] dokaze v podporo zastopniški tožbi, ki so mu dostopni pod razumnimi pogoji, in ki je navedel nadaljnje dokaze, s katerimi razpolaga tožena stranka **ali tretja oseba**, v skladu z nacionalnimi postopkovnimi pravili odredi, da mora tožena stranka **ali tretja oseba** te dokaze predložiti v skladu z veljavnimi pravili Unije in nacionalnimi pravili o zaupnosti **in sorazmernosti**. **Države članice zagotovijo, da lahko sodišče ali upravni organ v skladu z nacionalnimi postopkovnimi pravili na zahtevo tožene stranke prav tako odredi, da mora ustrezne dokaze razkriti tožnik ali tretja oseba.**

Člen 14
Kazni

1. Države članice določijo pravila [...], **s katerimi zagotovijo, da se za neupoštevanje ali zavrnitev upoštevanja opustitvenega ukrepa iz člena 5a(1) ali točke (b) člena 5a(1a) ali obveznosti iz členov 9(1) in 13 lahko naložijo kazni. Države članice** s sprejetjem vseh potrebnih ukrepov zagotovijo, da se [...] **ta pravila** izvajajo. Predvidene kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
2. Države članice zagotovijo, da so kazni lahko v obliki glob.
3. [...]
4. [...]

Člen 15
Pomoč kvalificiranim subjektom

1. Države članice sprejmejo [...] ukrepe, **namenjene** za zagotovitev, da stroški postopka, povezani z zastopniškimi tožbami, ne [...] **postanejo nepremagljive** ovire [...], **ki** kvalificiranim subjektom **preprečujejo** učinkovito **uveljavljanje njihove** pravice, da si prizadevajo za ukrepe iz člena[...] 5 [...].

2. [...]
3. [...] Komisija podpira in omogoča sodelovanje kvalificiranih subjektov ter izmenjavo in razširjanje **informacij o** [...] najboljših praksah in izkušnjah v zvezi z reševanjem [...] kršitev.

Člen 16
[...]

[...]

[...]

Poglavje 3

Končne določbe

Člen 17

Razveljavitev

Direktiva 2009/22/EU se razveljavi z [datum začetka uporabe te direktive] brez poseganja v člen 20(2).

Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se šteje kot sklicevanje na to direktivo in se bere v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge II.

Člen 18

Spremljanje in ocenjevanje

1. Komisija ne prej kot pet let po datumu začetka uporabe te direktive opravi oceno te direktive ter Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o glavnih ugotovitvah. Ocena se opravi v skladu s smernicami Komisije za boljše pravno urejanje. Komisija v poročilu zlasti oceni področje uporabe te direktive, opredeljeno v členu 2 in Prilogi I, **ter delovanje in učinkovanje te direktive v čezmejnih primerih, tudi kar zadeva pravno varnost.**

2. Komisija najpozneje eno leto po začetku veljavnosti te direktive oceni, ali pravila o pravicah potnikov v zračnem in železniškem prometu zagotavljajo primerljivo raven varstva pravic potrošnikov kot ta direktiva. Če bo ugotovljeno, da jo zagotavljajo, je Komisija napovedala pripravo ustreznih predlogov, pri katerih bi šlo lahko zlasti za umik aktov iz točk 10 in 15 Priloge I s področja uporabe te direktive, kot je opredeljeno v členu 2.
3. Države članice vsako leto, prvič pa najpozneje štiri leta po datumu začetka uporabe te direktive, Komisiji zagotovijo naslednje informacije, ki so potrebne za pripravo poročila iz odstavka 1:
 - (a) število **in vrsto** zastopniških tožb, [...] **ki jih je zaključilo katero od njihovih sodišč ali upravnih** organov;
 - (b) [...]
 - (c) vrsto kršitev [...] **in** stranke v zastopniških tožbah[...];
 - (d) [...]
 - (e) izide zastopniških tožb.
 - (f) [...]

Člen 19
Prenos

1. Države članice sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do [...] **30** mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive]. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice te predpise uporabljajo od [...] **12** mesecev po roku za prenos].

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo predpisov nacionalnega prava, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 20
Prehodne določbe

1. Države članice uporabljajo zakone in druge predpise, s katerimi se prenaša ta direktiva, za [...] **tožbe**, [...] **vložene na** [datum začetka uporabe te direktive] **ali po njem**.
2. Države članice uporabljajo zakone in druge predpise, s katerimi se prenaša Direktiva 2009/22/ES, za [...] **tožbe**, [...] **vložene** po [datum začetka uporabe te direktive].

2a. Države članice zagotovijo, da se nacionalni zakoni in drugi predpisi o zadržanju ali pretrganju zastaralnih rokov, ki veljajo za prenos člena 11, uporabljajo samo za zahteve za povrnitev škode v zvezi s kršitvami, storjenimi na [datum začetka uporabe te direktive] ali po njem. To ne preprečuje uporabe določb nacionalnega prava o zadržanju ali pretrganju zastaralnih rokov, ki so se že uporabljale pred [datum začetka uporabe te direktive] za zahteve za povrnitev škode na podlagi kršitev, storjenih pred tem datumom.

Člen 21
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 22
Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

PRILOGA I

SEZNAM DOLOČB PRAVA UNIJE IZ ČLENA 2(1)

A – Splošno potrošniško pravo

- (1) Direktiva Sveta 85/374/EGS z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako (UL L 210, 7.8.1985, str. 29–33).
- (2) Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21.4.1993, str. 29).
- (4) Direktiva 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij (UL L 171, 7.7.1999, str. 12).
- (4a) Direktiva (EU) 2019/770 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalne vsebine in digitalnih storitev (UL L 136, 22.5.2019, str. 1–27).**
- (4b) Direktiva (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb za prodajo blaga, spremembi Uredbe (EU) 2017/2394 in Direktive 2009/22/ES ter razveljavitvi Direktive 1999/44/ES (UL L 136, 22.5.2019, str. 28–50).**
- (4c) Direktiva 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. decembra 2001 o splošni varnosti proizvodov (UL L 11, 15.1.2002, str. 4–17): člena 3 in 5.**
- (11) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu (UL L 149, 11.6.2005, str. 22).
- (13) Direktiva 2006/114/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju (UL L 376, 27.12.2006, str. 21) [...].
- (14) Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL L 376, 27.12.2006, str. 36): **člena 20 in 22.**

- (35) Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).
- (59) Uredba (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2018 o naslovitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter o spremembi uredb (ES) št. 2006/2004 in (EU) 2017/2394 ter Direktive 2009/22/ES (UL L 60, 2.3.2018, str. 1): **členi 3–5**.

B – Podatki o izdelkih in označevanje izdelkov

- (3) Direktiva 98/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov (UL L 80, 18.3.1998, str. 27).
- (18) Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L 353, 31.12.2008, str. 1–1355): **členi 1–35**.
- (26) Uredba (ES) št. 1222/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge bistvene parametre (UL L 342, 22.12.2009, str. 46–58): **členi 4–6**.
- (30) Uredba (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o znaku EU za okolje (UL L 27, 30.1.2010, str. 1–19): **člena 9 in 10**.

- (36) Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL L 304, 22.11.2011, str. 18–63).
- (58) Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L 198, 28.7.2017, str. 1–23): **členi 3–6**.

C – Pravice potnikov

(10-a) Uredba Sveta (ES) št. 2027/97 Sveta z dne 9. oktobra 1997 o odgovornosti letalskih prevoznikov v zvezi z letalskim prevozom potnikov in njihove prtljage (UL L 285, 17.10.1997, str. 1–3).

- (10) Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL L 46, 17.2.2004, str. 1).
- (12) Uredba (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (UL L 204, 26.7.2006, str. 1).
- (15) Uredba (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (UL L 315, 3.12.2007, str. 14).

- (17) Uredba (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti (UL L 293, 31.10.2008, str. 3): člen[...] 23[...].

(17a) Uredba (ES) št. 392/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o odgovornosti prevoznikov potnikov po morju v primeru nesreč (UL L 131, 28.5.2009, str. 24–46).

- (31) Uredba (EU) št. 1177/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnihi poteh ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 334, 17.12.2010, str. 1).
- (32) Uredba (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 55, 28.2.2011, str. 1).

D – Turizem

- (19) Direktiva 2008/122/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. januarja 2009 o varstvu potrošnikov v zvezi z nekaterimi vidiki pogodb časovnega zakupa, dolgoročnih počitniških proizvodov, nadaljnje prodaje in zamenjave (UL L 33, 3.2.2009, str. 10).
- (47) Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL L 326, 11.12.2015, str. 1).

E – Zdravje

- (6) Direktiva 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini (UL L 311, 28.11.2001, str. 67): členi 86–**90, 98 in** 100.

- (6a) Uredba (ES) št. 1223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih (prenovitev) (UL L 342, 22.12.2009, str. 59–209): členi 3–8 in 19–21.**

- (33) [...]

- (33a) Uredba (EU) 2017/745 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o medicinskih pripomočkih, spremembi Direktive 2001/83/ES, Uredbe (ES) št. 178/2002 in Uredbe (ES) št. 1223/2009 ter razveljavitvi direktiv Sveta 90/385/EGS in 93/42/EGS: poglavje II.**

- (33b) Uredba 2017/746 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o in vitro diagnostičnih medicinskih pripomočkih ter razveljavitvi Direktive 98/79/ES in Sklepa Komisije 2010/227/EU: poglavje II.**

F – Elektronsko poslovanje in storitve

- (5) Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL L 178, 17.7.2000, str. 1): **členi 5–7, 10 in 11**.
- (28) Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) (UL L 95, 15.4.2010, str. 1): členi 9–11, [...] 19–26 **in 28b**.
- (55) Uredba (EU) 2017/1128 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o čezmejni prenosljivosti storitev spletnih vsebin na notranjem trgu (UL L 168, 30.6.2017, str. 1).

G – Teletelekomunikacije

- (7) Direktiva 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah) (UL L 108, 24.4.2002, str. 51–77: **člen 10 in poglavje IV**).
- (7a) Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (prenovitev), UL L 321, 17.12.2018, str. 36–214: členi 88, 98–116 ter prilogi VI in VIII.**
- (38) Uredba (EU) št. 531/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2012 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (UL L 172, 30.6.2012, str. 10–35).

- (51) Uredba (EU) 2015/2120 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta **in v zvezi z maloprodajnimi cenami za regulirane komunikacije znotraj EU** ter spremembi Direktive 2002/22/ES [...] ter Uredbe (EU) št. 531/2012 [...] (UL L 310, 26.11.2015, str. 1–18).

H – Osební podatki

- (8) Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37): členi **4–8 in 13**.
- (53) Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1–88).

I – Trg energije

- (20) Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 55–93): **člen 3 in Priloga I**.
- (21) Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94–136): **člen 3 in Priloga I**.

J – Energijska učinkovitost

(25) Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (UL L 285, 31.10.2009, str. 10–35): **člen 14 in Priloga I**.

(29) [...]

(39) Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1–56): **členi 9–11a**.

K – Reševanje sporov

(40) Direktiva 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov (UL L 165, 18.6.2013, str. 63): člen 13.

(41) Uredba (EU) št. 524/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o spletnem reševanju potrošniških sporov (Uredba o spletnem reševanju potrošniških sporov) (UL L 165, 18.6.2013, str. 1): člen 14.

L – Splošne finančne storitve

(9) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2002/65/ES z dne 23. septembra 2002 o trženju finančnih storitev potrošnikom na daljavo (UL L 271, 9.10.2002, str. 16).

(16) Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL L 133, 22.5.2008, str. 66).

- (23) Uredba (ES) št. 924/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o čezmejnih plačilih v Skupnosti in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2560/2001 (UL L 266, 9.10.2009, str. 11–18).
- (24) Direktiva 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja ter o spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES in razveljavitvi Direktive 2000/46/ES (UL L 267, 10.10.2009, str. 7–17).
- (37) Uredba (EU) št. 260/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o uvajanju tehničnih in poslovnih zahtev za kreditne prenose in direktne bremenitve v eurih in o spremembi Uredbe (ES) št. 924/2009 (UL L 94, 30.3.2012, str. 22–37).

- (44) Direktiva 2014/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. februarja 2014 o potrošniških kreditnih pogodbah za stanovanjske nepremičnine in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2013/36/EU ter Uredbe (EU) št. 1093/2010 (UL L 60, 28.2.2014, str. 34) [...].
- (46) Direktiva 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov (UL L 257, 28.8.2014, str. 214) [...].
- (50) Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23.12.2015, str. 35–127).

M – Investicijske storitve

- (22) Direktiva 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) (UL L 302, 17.11.2009, str. 32–96).
- (34) Direktiva 2011/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov in spremembah direktiv 2003/41/ES in 2009/65/ES ter uredb (ES) št. 1060/2009 in (EU) št. 1095/2010 (UL L 174, 1.7.2011, str. 1–73).
- (42) [...]

(43) [...]

(45) Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349–496): **členi 23–29.**

(48) Uredba (EU) št. 1286/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o dokumentih s ključnimi informacijami o paketnih naložbenih produktih za male vlagatelje in zavarovalnih naložbenih produktih (PRIIP) (UL L 352, 9.12.2014, str. 1–23).

(49) Uredba (EU) 2015/760 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o evropskih dolgoročnih investicijskih skladih (UL L 123, 19.5.2015, str. 98–121).

(56) Uredba (EU) 2017/1129 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o prospektu, ki se objavi ob ponudbi vrednostnih papirjev javnosti ali njihovi uvrstitvi v trgovanje na reguliranem trgu, in razveljavitvi Direktive 2003/71/ES (UL L 168, 30.6.2017, str. 12–82).

(57) Uredba (EU) 2017/1131 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o skladih denarnega trga (UL L 169, 30.6.2017, str. 8–45).

N – Zavarovalne in pokojninske storitve

(27) Direktiva 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (UL L 335, 17.12.2009, str. 1–155): členi 183–186.

(52) Direktiva (EU) 2016/97 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. januarja 2016 o distribuciji zavarovalnih produktov (prenovitev) (UL L 26, 2.2.2016, str. 19–59): **členi 17–24 in 28–30.**

(54) [...]
